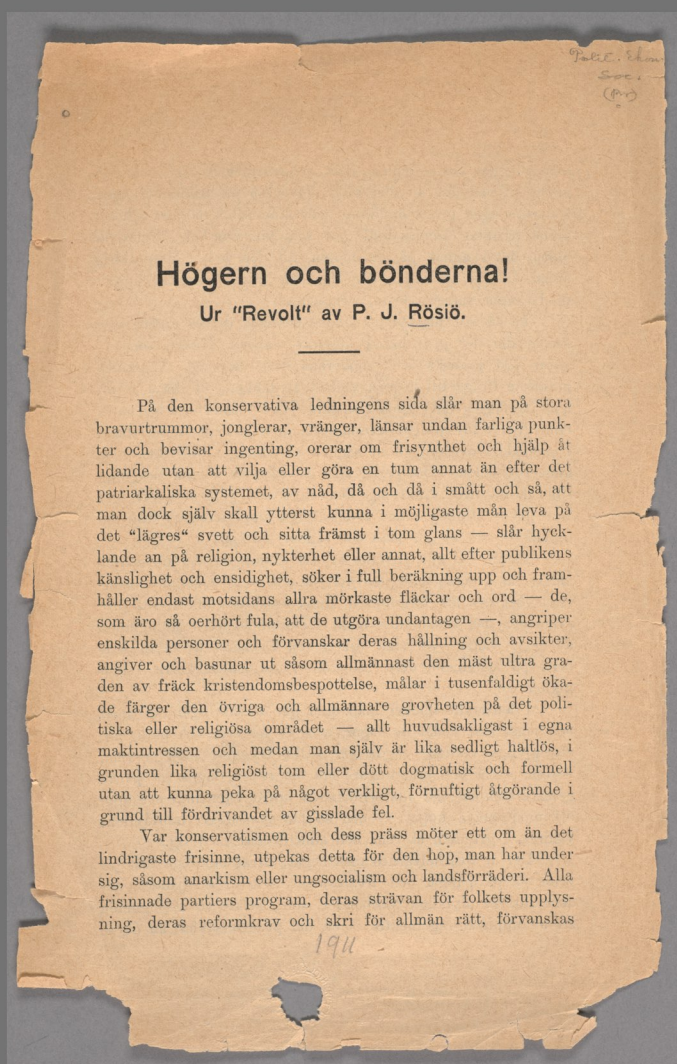

Rösiö, Per Jönson

Högern och bönderna.

Tryck // / 54 E c Br. 1911

Tillkomstår 1911

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

Polit. Ekonom
Soc.
(1911)

Högern och bönderna!

Ur "Revolt" av P. J. Rösiö.

På den konservativa ledningens sida slår man på stora bravurtrummor, jonglerar, vränger, länsar undan farliga punkter och bevisar ingenting, orerar om frisyntet och hjälp åt lidande utan att vilja eller göra en tum annat än efter det patriarkaliska systemet, av nåd, då och då i smått och så, att man dock själv skall ytterst kunna i möjligaste mån leva på det "lägres" svett och sitta främst i tom glans — slår hycklande an på religion, nykterhet eller annat, allt efter publikens känslighet och ensidighet, söker i full beräkning upp och framhåller endast motsidans allra mörkaste fläckar och ord — de, som äro så oerhört fula, att de utgöra undantagen —, angriper enskilda personer och förvanskar deras hållning och avsikter, angiver och basunar ut såsom allmännast den mäst ultra graden av fräck kristendomsbespottelse, målar i tusenfaldigt ökade färger den övriga och allmännare grovheten på det politiska eller religiösa området — allt huvudsakligast i egna maktintressen och medan man själv är lika sedligt haltlös, i grunden lika religiöst tom eller dött dogmatisk och formell utan att kunna peka på något verkligt, förnuftigt åtgörande i grund till fördrivandet av gisslade fel.

Var konservatismen och dess präss möter ett om än det lindrigaste frisinne, utpekas detta för den hop, man har under sig, såsom anarkism eller ungsocialism och landsförräderi. Alla frisinnade partiers program, deras strävan för folkets upplysning, deras reformkrav och skri för allmän rätt, förvanskas

1911

och utläggas såsom hopens död. Socialismen utmålas som helt annat än vad den är eller vill, ofta också på grund av högersjälarnes egen grova obildning och okunnighet därom; och allt annat frisinne utmålas lindrigast som pur dumhet. Hopen får aldrig höra annat på de möten, dit den ledes, läser aldrig annat än de tidningar, där den allt från början bepluggats med samma satser i legio variationer.

På så sätt förebygges städse frisinne, drives undan eller kuvas där det gryr bland högerns slavar. Många, som av natur äro granska fritt moderata, draga sig vid skräckmålingarne ifråga till högern endast av tanken, att detta är för alla händelser det minst riskabla. Och andra, som av natur eller livets prövningar kunna vara mycket fritt lagda, starkt frisinnade i teorien, gå av samma anledning i praktiken med konservatismen. Det parti, man av naturen känner dragning till och intuitivt tänkt sig lika stort och gott som sitt eget fria gry, befinnes efter vederbörliga upplysningar vara en djävul — och så går man och räddar sin själ!

Faran för allt frisinne är, att sanningen om detsamma aldrig får komma mängden när, att det utmålas såsom ofosterländskhet och att förkunnare härav tillskriva allena sitt program och det beståendes makt fosterländskhet. Möjligheten av detta välde över sina djupa led förklaras av detta ledes brist på självmakt, dels lättleddhet, auktoritetsdyrkan, okunnighet.

Framförallt smeker man eller ger försäkringar om makt och vinst just nedåt de lager, som av historia och natur äro eftergivliga vordna: lagda för stilla, tryggast möjliga gång bortom tuvor och bränningars hot om revolt, lagda för på en gång klassvinst och auktoritetsanda uppåt, egensinne och uppoffringsförmåga uppåt — och så får man dessa lantidyllens väldiga, i grunden så rena och ädla flockar med sig.

Det är överherrarnes maktbegär, deras okuvliga lust till prioritet på pengar och livsresurser, som är driffjädern, underhjälpst av myndiga storbönder, som lättare se möjligheten att av uppifrån-regementet få en del prioritetsavfall än de se

släktskapen nedåt och de rikare, äktare välsignelser, vilka med utgång därifrån bjudas. Okunnigheten bland den nedre odalmassan och dess allt bihang av mer eller mindre fastknutna lantarbetare- och hantverkareelement samt framförallt naturtrögheten, som bibehåller okunnigheten, trångsyntheten, oförmågan för lyhördhet inför böljslag och brus, riktade på framtidens utvecklingsrätt, förklarar möjligheten av prioritetsfåtalets suggererande allhärjarmakt just bland de element, som, lämnade i frihet under sina egna naturimpulser och gryende utvecklingskänslor, skulle fäderneslandet rädda.

Det är vanvettigt, det är vidrigt, att odalledet går med senaten, sluter sig till godsägare, ämbetsmän, bankirer, disponenter och prelater gentemot sig självt och gentemot arbetareskaran, som är dess eget kött och blod. Det är vidrigt, att vardagens kraftige män famna söndagsbarnen och luras, att folk kysser sina skändare, spottar på sig självt, förråder sin släkt.

Att jordbruket och jordbruksfolket skulle ruineras av att stödja arbetaremassornas strävan för skilda samhällseliga rättigheter, är väl den löjligaste humbugslära, som ännu någonsin proppats i folk. Men att odalfolket reser sig till meddelaktighet i en sådan allmän frihetskamp och inom den tager sin givna nödvändiga ställning, giver full folkrätt utomkring sig men därmed också till envar lägsta arm i sitt eget led, vilket ännu är det största — det är en livsfråga för jordbrukets och jordbruksmassans rätta utveckling till bestående och lycka! *Endast genom deltagande i frihetssträvandena kan jordbruket tillika tillrättaställa åtskilligt i övriga näringslager och i hela kulturåskådningen, lyfta och hälsobringa hela frigörelserörelsen.*

Det är icke meningen, att jordbrukets maktutövande medborgare skola utgöras av några godsägare och storbönder, utan maktutövarne vid jorden skola utgöra massornas huvudmassa. Och dominerande massor med rättsställning vid jorden — vilket är lika med lycka för **alla** nationens lager och individer, de högsta som de minsta — blir det först, när jordbru-

ket helt ut ställer sig i folkbildningens och frihetssträvandets led.

Att vi icke gå i sanning, i sundhet framåt, att makt spelas över till andra, av tidens kulturbrott och elände skapade djupläger, som, såsom födda av kulturruttenheten, icke äga odalfolkets rätta **grund**-betingelser, och att i dessa nya bottenläger endels skev kulturåskådning och endels, i vissa deras delar, råheter av alla slag allt mera dominera och förvrída — detta är odalledets fel: det vill säga ytterst deras, som hålla kvar och ockra på detta leds brister, våldföra det.

Och sker icke vändning snart, lyss icke detta led till vad förnuft är, blir behärskat av sannt frisinne på samma gång som ansvar och lär sig att mäta icke blott den rätta politiska vägen utan även och än mer bestämma själva kulturriktningen, så skall det en gång skrivas om detta folkled, att det förrätt fädernejorden och framtiden, att det negativt men dock totalt brutit ned sanningen, skönheten, sundheten — livets framtida rätt och adelskap.

Så skriver och manar den store jordbruksaposteln!

**Arbetets folk, håll samman! Låt icke splittra er!
Rösta enigt vid valen! Rösta med socialdemokraterna!**

